

Introductie, voorbereidend - en verwerkingslesmateriaal
Tegenstellingen
Groep 5 en 6

Introductie

Beste docent, Voorafgaand aan het museumbezoek introduceer je het begrip 'tegenstellingen' aan de leerlingen. Misschien zijn jullie al bezig met een project over dit onderwerp? In dit bestand vind je een aantal ideeën en lessuggesties om de leerlingen te kunnen voorbereiden op het museumbezoek of om het bezoek na te bespreken.

• **Stap 1 introductie 'Tegenstellingen'**

De klas gaat kennismaken met het begrip 'Tegenstellingen'. Wat zijn tegenstellingen? Welke tegenstellingen kunnen we tegenkomen in het Centraal Museum?

Bekijk het filmpje 'welkom in het Centraal Museum' om alvast een indruk te krijgen:

https://www.youtube.com/watch?v=dtTB1_N5xk

Hier gaan de leerlingen straks op zoek naar tegenstellingen, misschien kunnen ze nu al tegenstellingen ontdekken?

Veel kunstenaars komen op ideeën door tegenstellingen, bijvoorbeeld door licht en donker samen te gebruiken. Maar wat zijn tegenstellingen eigenlijk? Start een gesprek met de kinderen. Om een beetje vertrouwd te raken met tegenstellingen in de kunst kun je beginnen met de volgende, uit beeldaspecten voortkomende, tegenstellingen.

Wie kan een tegenstelling noemen van de volgende woorden? Misschien kunnen ze er ook iets bij vertellen. Wat kan allemaal rond zijn en waarom is .. dan de tegenstelling van rond?

- licht
- glanzend
- schaduw
- fel
- kleur

- zacht
- koud
- cirkel
- dichtbij
- rond
- zacht
- glad
- vol

Opdrachten; ter voorbereiding op het bezoek

Om 'tegenstellingen' nog beter te onderzoeken en je voor te bereiden op het museumbezoek gaan jullie de volgende opdrachten op school doen.

Type A of Type B

Twee dames?

Zie je deze twee dames? Zijn ze heel erg verschillend? Dragen ze dezelfde kleren? hebben ze hetzelfde huis? Kijk maar eens goed!

Nu jij!

- Zoek twee foto's in tijdschriften van verschillende types. Mannen, vrouwen maakt niet uit, als het maar twee verschillende types zijn.
- Teken/ontwerp een garderobe voor de één en voor de ander. Denk daarbij aan kleren die die persoon iedere dag draagt, maar ook bv sport kleding, ondergoed, pyama's, kleding voor naar het werk en kleding voor thuis.
- Waar woont die persoon? Hoe ziet het huis eruit? Is het een flat, villa of caravan?

Type A of B deel 2

Ken je de linker dame? En de rechter?

Filmster

De linker dame is Asta Nielsen geschilderd door Pyke Koch. Asta was een Deense actrice die leefde van 1881 tot 1972. Ze speelde in films en op het toneel in 1932 was ze voor het laatst als actrice te zien. Toen ze 65 was begon ze een carrière als schrijfster, op haar 86

regiseerde ze haar eerste film. Ze trouwde 5 keer en had 1 dochter Jesta.

Koningin

De rechter dame is Amalia van Solms, Amalia van Solms was de echtgenote van stadhouder Frederik Hendrik, prins van Oranje. (en over, over over, grootmoeder van Willem Alexander) Ze leefde van 1602-1672. Op het schilderij is zij dertig jaar oud. Amalia werd geschilderd Gerard van de Honthorst hij schilderde meerdere portretten voor het huis van oranje, dat is zeg maar de familie van koning Willem Alexander. Voor het poseren op het schilderij heeft Amalia niet haar gewone kleding aangedaan maar een ouderwetse jurk. Ze hield ervan om mooie spullen om zicht heen te verzamelen, samen met haar man verzamelde ze heel veel schilderijen onder andere 13 schilderijen van Rembrandt.

Spelen maar!

Stel deze twee dames zouden elkaar tegenkomen wat zouden ze tegen elkaar zeggen? Wat zouden ze elkaar vertellen over hun leven? En hoe zou Asta vertellen over wat een film is, Amalia kende alleen maar schilderijen. Hoe zou Amalia vertellen over haar ontmoeting met Rembrandt. Wat zijn de verschillen tussen de dames. Bedenk het maar! Maak een duidelijk begin, midden en eind zin en speel het toneelstuk op de stip.

• Stap 2 bezoek

Bezoek aan het Centraal Museum; Tegenstellingen

Van te voren bespreek je met de leerlingen de huisregels.

Tijdens de rondleiding in het Centraal Museum praten de kinderen met de museumdocent over tegenstellingen van de kunstwerken in het museum. De kinderen kiezen krijgen een kaartje met een woord waarbij ze zelf een tegenstelling bedenken en bij die tegenstelling zoeken ze zelfstandig een kunstwerk. Wat spreekt ze zo aan? Waarom hebben ze juist dat werk uitgezocht bij de tegenstelling?

Maak foto's van de kunstwerken die de kinderen hebben uitgekozen en hang deze in de klas. Je kan de kunstwerken ook altijd terug vinden op onze website [als je een titel, naam of inventarisnummer weet] via ontdekken: centraalmuseum.nl/ontdekken

Tip! Maak foto's van de werken als jullie in het museum zijn, maar zonder flits!

• Stap 3 Verwerking

Bespreek het bezoek samen na: Hebben jullie iets nieuws ontdekt? Hebben jullie dingen in het echt gezien die je al kende? Wat vond je het gaafst/meest bijzonder aan het bezoek?

Opdrachten; ter verwerking van het bezoek

Ter verwerking van het bezoek zouden jullie een aantal opdrachten kunnen doen. Hieronder volgen enkele suggesties.

Wat ruik je? Vies? Of Lekker?

Stinkt het of is het lekker?

Iedere ruimte heeft een eigen geur. De ene kamer ruikt lekker en de ander stinkt. Dat geldt ook voor de kamers in het poppenhuis. Kan jij verzinnen welke geur bij welke kamer hoort?

Zelf aan de slag!

Maak nu zelf een geur bij de keuken, de waskamer of de tuin. Hoe je dat doet vind je hieronder.

Wat heb je nodig?

- Flesje
- Olijfolie
- Lekker geurende kruiden: bijvoorbeeld lavendel of munt
- Trechter
- Etiket

Doen!

1. Kies kruiden die jij lekker vindt ruiken en doe ze in het flesje
2. Giet er met een trechter olijfolie bij
3. Doe de dop op het flesje en schud goed!
4. Maak een mooi etiket waarop je schrijft welke soort olie je gemaakt hebt en plak het op het flesje
5. Laat de olie een paar dagen staan, zodat de kruiden goed in de olie trekken

Wat horen we hier?

10 mensen 10 verschillende stemmen?

Op het schilderij van Dumas zien we 10 verschillende mensen, op de rug in hun blote billen. Waar hebben ze het over en wat zien ze?

Hoorspel

Maak een hoorspel waarin 10 verschillende stemmen samen praten over wat ze zien. Neem je verhaal op.

stadsbewoners

In de stad Utrecht wonen en woonden veel verschillende mensen. Hierboven zie je 6 verschillende bewoners uit verschillende tijden. Wie zijn ze? Hoe heten, ze hoe oud zijn ze, uit wat voor familie

komen ze, zijn ze rijk of zijn ze arm, zitten ze op school of werken ze en wat doen ze dan voor werk?

Schrijven maar!

Schrijf op wie de mensen zijn, daarvoor gebruik je de vragen van hierboven. Maar wat gebeurt er als ze elkaar tegenkomen, wat vertellen ze elkaar en wat gaan ze doen?

Daar kan je natuurlijk ook een gedichtje van maken.

Spot uit, spot aan!

Gerard van de Honthorst was heel erg goed in het schilderen van het licht en donker! Op dit schilderij komt het licht maar van één klein lichtje een kaars en is de rest heel donker.

Nu jij!

Maak een foto waarin je, net als Gerard werkt met 1 lamp. Wat gebeurt er als je de spot aandoet? Of op een andere plek zet. Maak zo veel mogelijk verschillende foto's waarbij je de lamp op verschillende plaatsen zet. De lamp die je gebruikt is die van de diaprojector, die verplaats je. De foto maak je bijvoorbeeld van de Playmobil poppetjes.

Je kunt eventueel ook gekleurde lampjes gebruiken.

Echt of een droom ?

Het verhaal van de herder

Deze kinderen op het schilderij lijken herders, maar zijn ze dat ook? Kijk maar eens goed. Zijn de kleren niet te netjes en schoon voor kinderen die de hele dag achter de schapen en geiten aan rennen? En hoe zien jouw blote voeten eruit na een dagje door de modder en het zand ploegen? Deze zijn wel heel schoon...

Dit schilderij is een portret van twee kinderen en werd tussen 1640 en 1650 geschilderd. De kinderen waren helemaal geen herders, maar in die tijd was het mode om een portret van jezelf te laten maken verkleed als herder of boerin, in een landschap wat niet bestond. Rijke mensen uit de stad leek het leven op het platte land het ideale leven, lekker buiten genieten van de frisse lucht.....

Knippen en plakken!

Maak een niet kloppend schilderij vol tegenstellingen. Gebruik een foto van jezelf, plaats jezelf in het schilderij.

Dakje op de toren?

Zoek de verschillen!

Zie jij de verschillen tussen de beide torens? Kijk maar eens goed! De linker toren is het eerste ontwerp voor het dak van de domtoren, de tweede is zoals het geworden is.

Links was dus het eerste idee voor het dak van de domtoren. Om de hoge open spits genoeg steun te geven moesten er op de hoeken vier hoge stevige torens gebouwd worden. Zie je ze?

Na de storm van 1362 zaten er in de toren een paar scheuren, de bouwers besloten toen om die vier hoektorens maar niet te bouwen. Ze maakten toen het dak wat er nu op zit. (de rechtse dus) Daar bouwden ze een stenen gewelf in. Dat zijn die ronde bogen onder het houten dak. Die zorgden voor stevigheid en als de bliksem zou inslaan in de toren, valt het brandende houten plafond niet meteen in de toren.

Een hele toren? Of alleen een dakje?

Hoe zou jij het aanpakken? Bouw een eigen dak met papieren rietjes! Om te weten of het dak echt goed is, moet je eigenlijk de hele toren bouwen. Wat heb je nodig? Rietjes, lijm of plakband!

Tips en ideeën

Zie je de overeenkomst tussen het bovenste en het onderste voorwerp?
Welke is bedacht door de rebel en welke door de braverik?

Doe als een rebel!

Bedenk voor een bestaand gebruiksvoorwerp een nieuwe functie. En
MAAK het!

Het stopcontact en de deurbel hebben we al. Die hoef je dus niet
meer te maken.

Het stopcontact werd ontworpen door Paul Hessel, de deurbel door
Peter van der Jagt allebei horen ze bij een rebelse groep
Nederlandse ontwerpers Droog Design.